

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lähtölaukaus jätelain- säädännön uudistukselle – kohti haastavia tavoitteita

---

KIERTOTALOUS NYT 15.2.2019
Riitta Levinen

Jätelainsäädännön uudistus: kierrätys kuntoon ja vauhtia kiertotalouteen

Jätteen määrä ja
haitallisuus vähenee

Tuottajavastuu tehostuu

Uudelleenkäyttö lisääntyy

Hallintomenettelyt
sujuvoituvat

Kierrätys lisääntyy,
kaatopaikkakäsittely
vähenee
Kaatopaikka-
käsittely vähenee

Jätevirtojen seuranta ja
jätetiedon laatu paranee

EU:n jätesäädöspaketti

= 4 direktiiviä, joilla muutetaan kuutta jätealan direktiiviä

- **Jätedirektiivin** muutos 2018/851
  - **Pakkausjätedirektiivin** muutos 2018/852
  - **Kaatopaikkadirektiivin** muutos 2018/850
  - **Romuajoneuvo-, paristo- ja SER-direktiivien** muutos 2018/849
-
- Hyväksyttiin 30.5.2018 (EUVL L 150 14.6.2018)
  - Tuli voimaan 4.7.2018
  - Pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä 5.7.2020
-
- **Olennaisia muutoksia jätelakiin ja lähes kaikkiin jätealan asetuksiin, joitakin muutoksia myös ympäristönsuojelulakiin**

Komission varhaisvaroitusraportin arvioita syistä Suomen hitaasti kehittyneeseen yhdyskuntajätteen kierrätysasteeseen

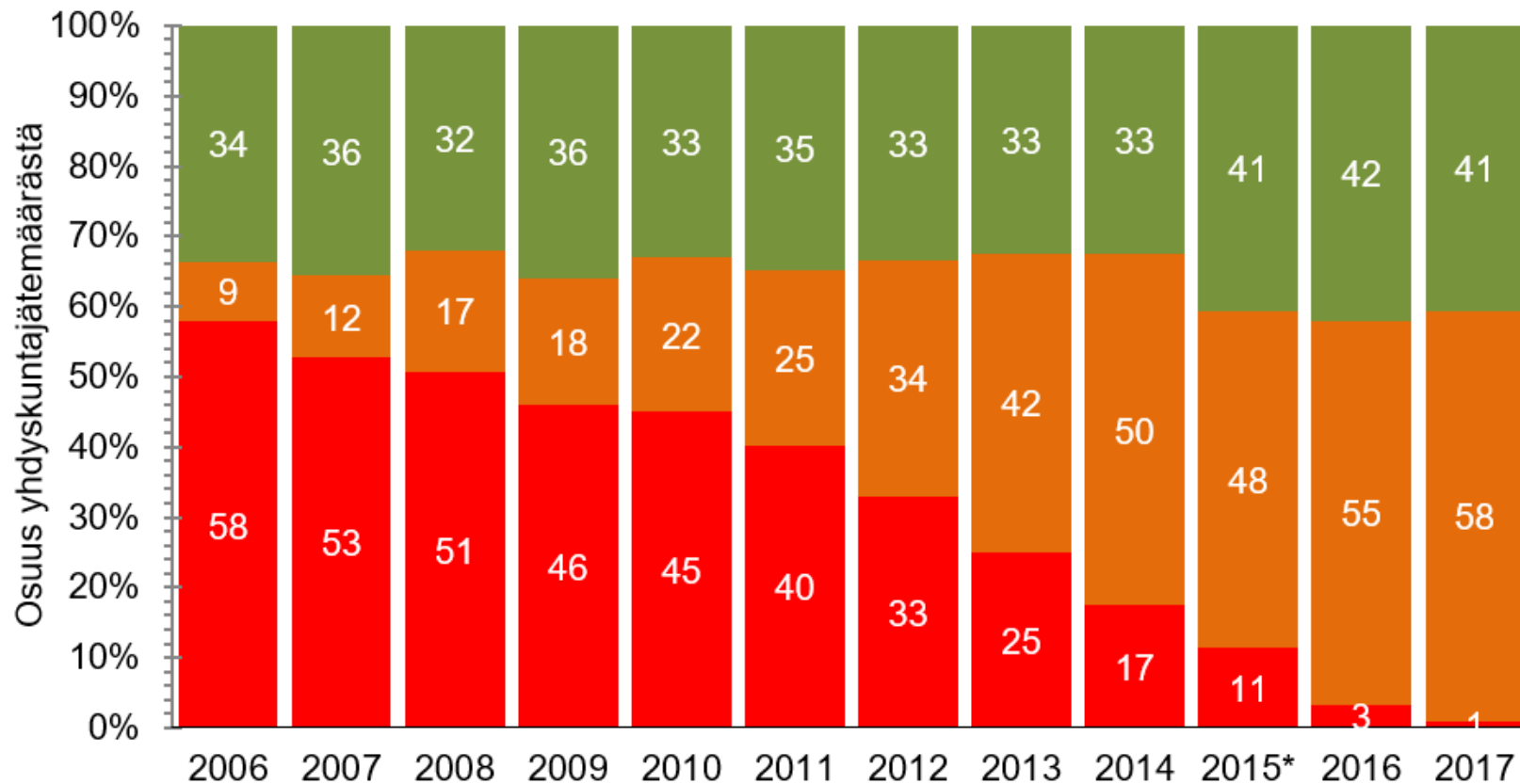

- Erilliskeräysvelvollisuuksien liiallinen joustavuus
- Usein toistuneista lainsäädännön muutoksista aiheutunut epävarmuus ja investointien väheneminen
- Vastuiden pirstaloituminen
- Tuottajavastuujärjestelmien organisoinnin tietty tehottomuus

Komission suositukset Suomelle kierrätysasteen nostamiseksi SWD(2018)417

Yhdyskuntajätteen käsittely vuonna 2017

* Kuitupakkausten tilastointimenetelmään tehtiin muutos.

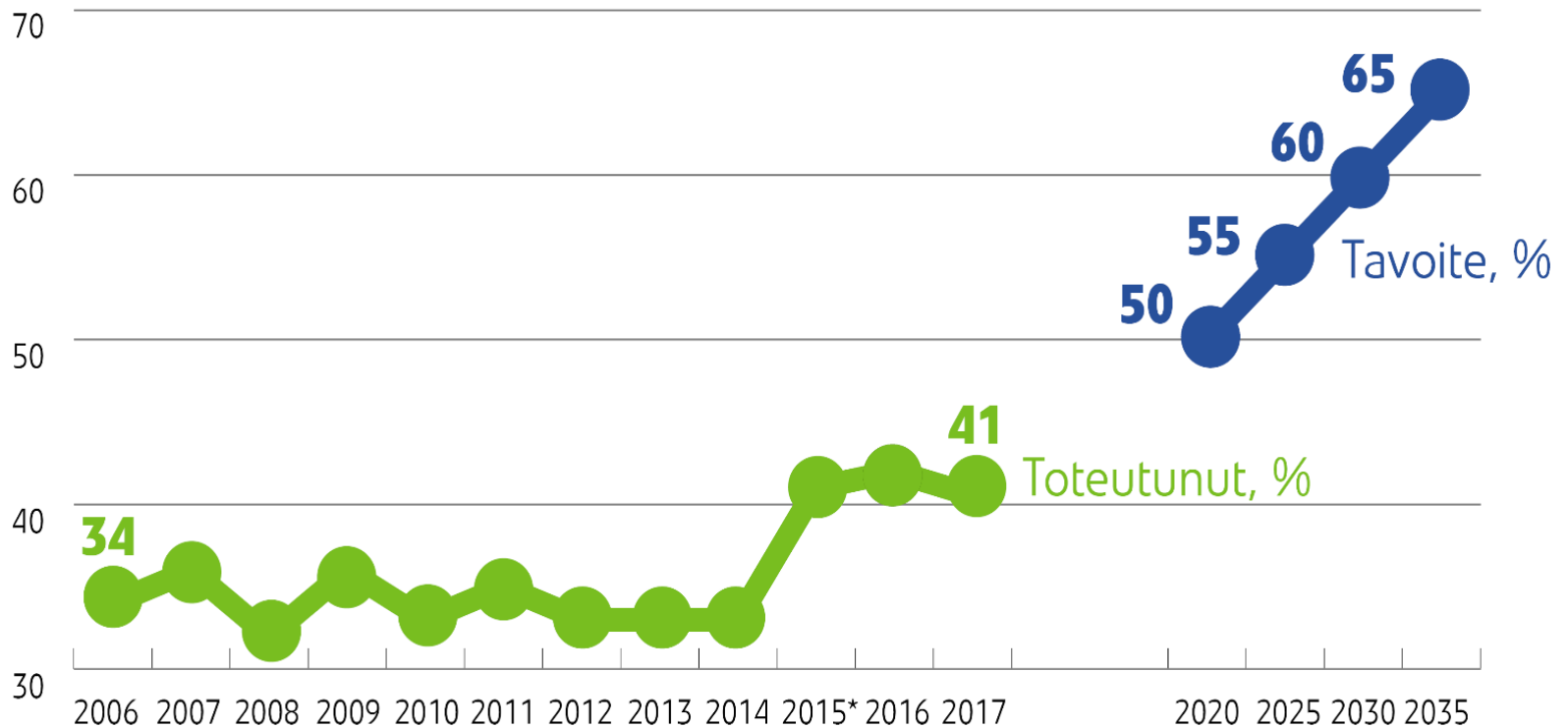
(Lähde: Tilastokeskus ja VALTSU-seuranta; Kuva:SYKE)

■ Hyödyntäminen materiaana

■ Hyödyntäminen energiana

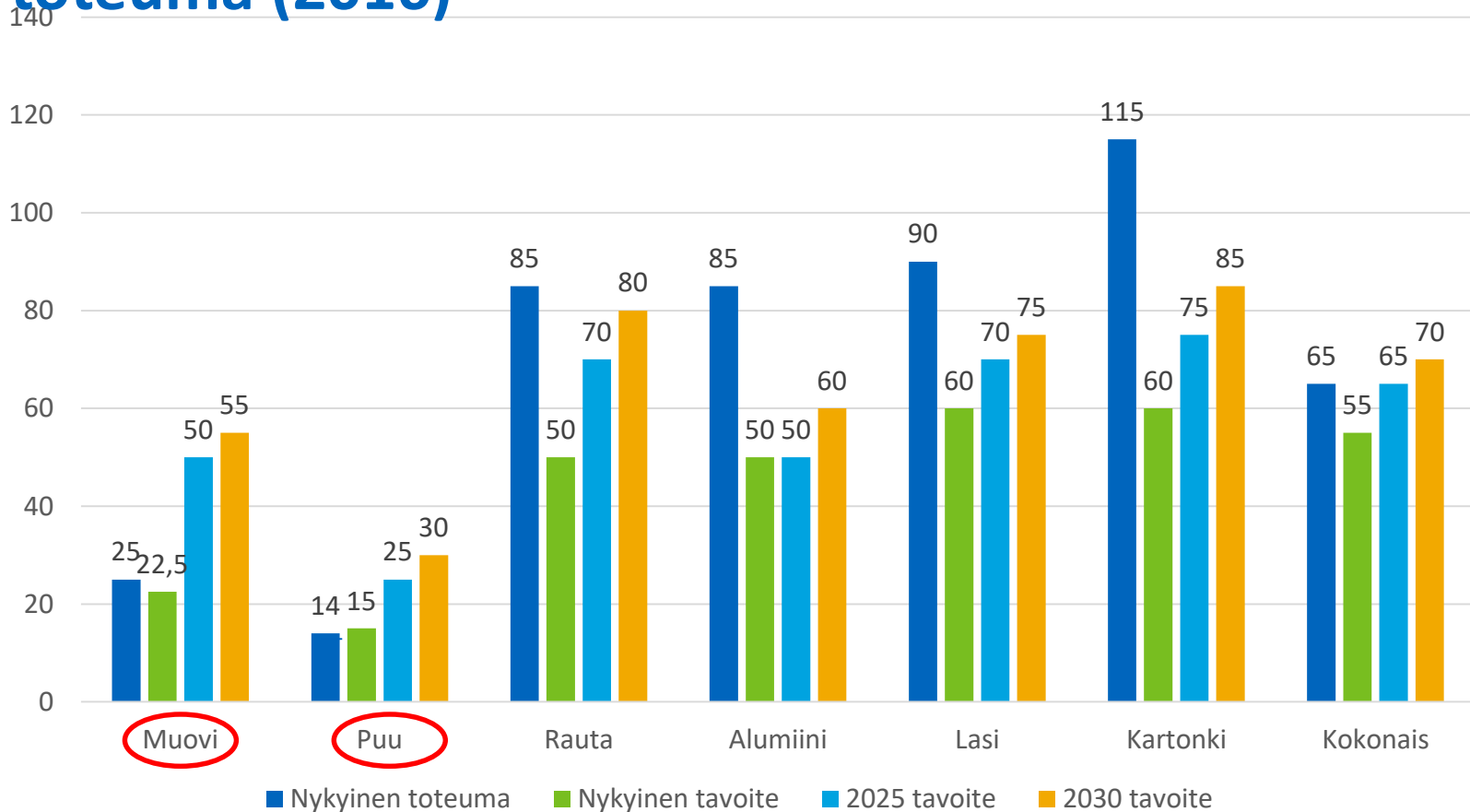
■ Kaatopaikkasijoitus ja muu käsittely

Yhdyskuntajätteen kierrätysaste ja tavoitteet

*Kuitupakkausten tilastointimenetelmään tehtiin muutos.

Pakkausjätteiden kierrätystavoitteet ja nykyinen toteuma (2016)

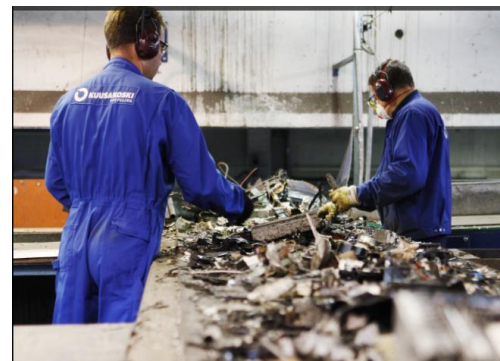
- Muovin ja puun tavoitteet sekä kokonaistavoite haastavimmat
- Pakkauksilla keskeinen rooli myös tiukentuvien yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamisessa (nyt 42 % - > 65 % v. 2035)

Kierrätysasteen laskentasäännöt tiukentuvat

KIERRÄTETTY JÄTEMÄÄRÄ

= erilliskerätty jätemäärä

= esikäsittelyn jälkeinen jätemäärä

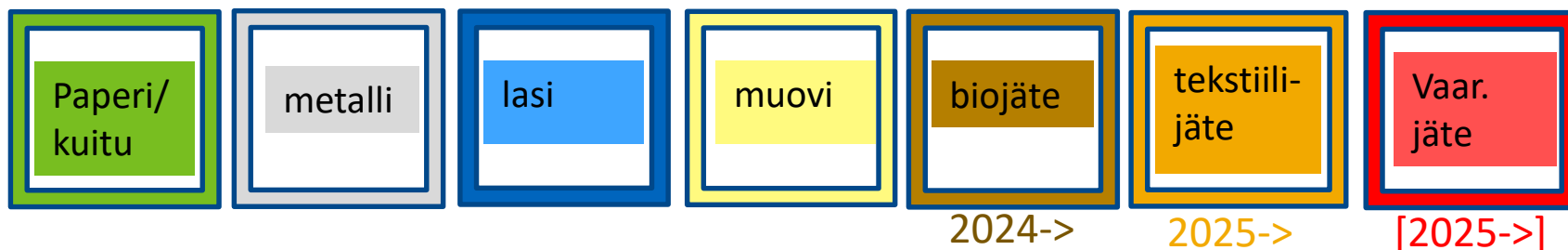
VAIKUTUS YHDYSKUNTA- JA PAKKAUSJÄTTEEN KIERRÄTYSASTEISIIN?

Materiaalista riippuen < -1 % -5 % -10 % -25 %

Komission laskentasäännöt tulossa keväällä 2019

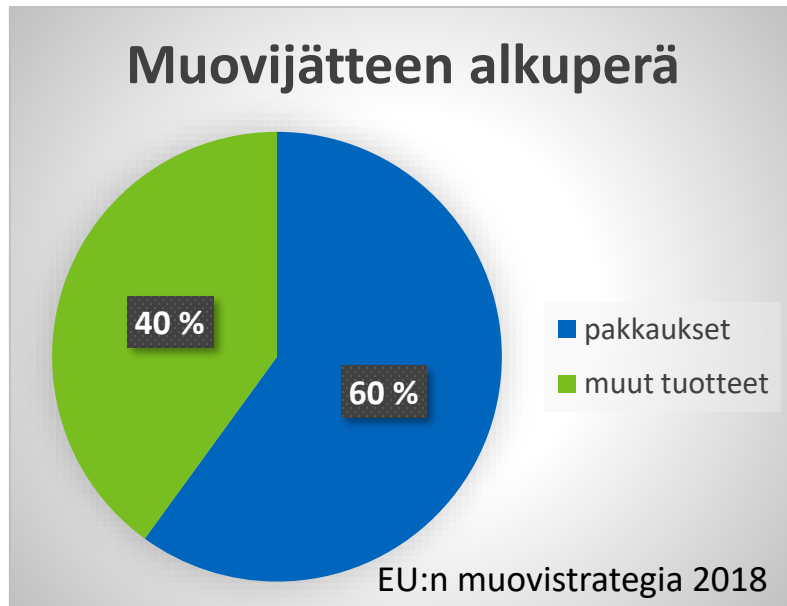
Jätteiden erilliskeräys laajenee ja tehostuu

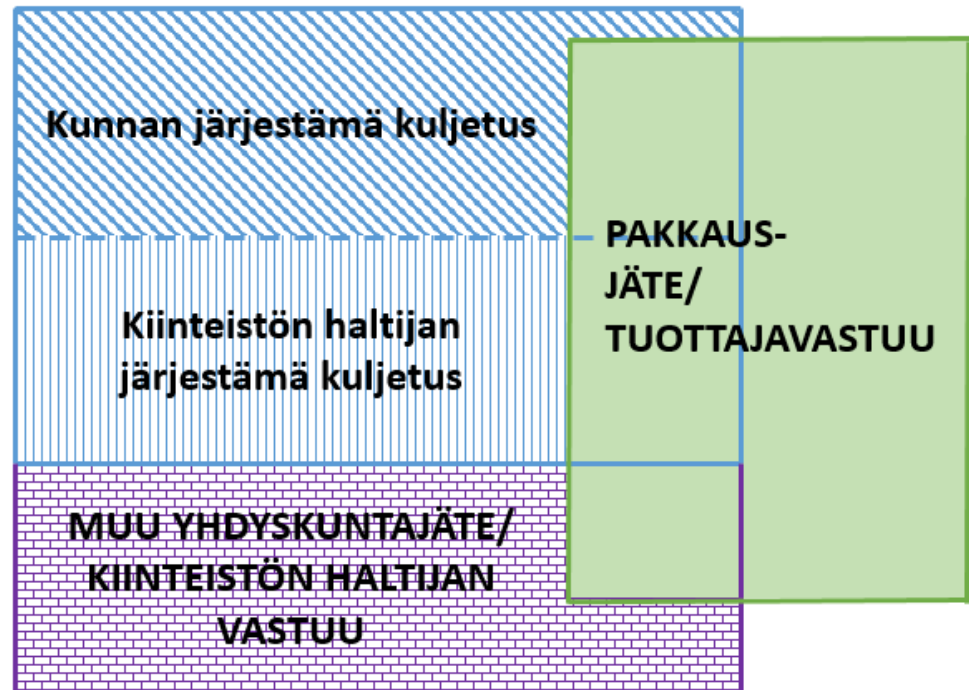
- kiinteistökohtainen/ aluekeräys
- biojätteelle myös kotikompostointi
- **Rakennus- ja purkujätteen** erilliskeräys lisäksi:
  - puu, mineraalifraktiot (betoni, tiili, laatat, keramikka, kivet) ja kipsi
- Tiettyjen **jätelajien yhteiskeräys** mahdollista, ellei heikennä laatua
- Erilliskeräysvelvollisuudesta voidaan sallia **poikkeuksia** erityisin perustein (ympäristö-, tekniset, taloudelliset); poikkeuksia tarkasteltava säännöllisesti jätesuunnitelmassa ja raportoitava komissiolle 2021

Erilliskeräyksen järjestämisen haasteita

- Järjestämisvastuiden hajanaisuus
- Pakkausjäte ja muu yhdyskuntajäte samaa materiaalia (muovi, metalli) – eri vastuutahot

YHDYSKUNTAJÄTE/ KUNTAVASTUU

- EU: Tuottajien kustannettava vähintään 80 % pakkausjätteen erilliskeräyksen kustannuksista

Pohdittavaa erilliskeräysvelvollisuuksista

Miltä kiinteistöiltä kerätään?

Kuka kerää ja kustantaa?

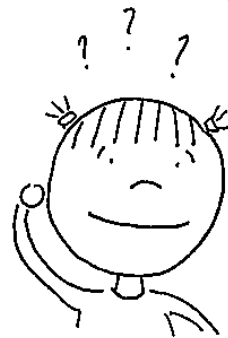
Miten jätteen haltijat motivoidaan tehostamaan lajittelua?

Miten tarkasti säädetään?

Velvoitetaanko vastuutahot yhteistyöhön?

Miten varmistetaan tehokas keräyslogistiikka?

Millaisia poikkeuksia sallitaan?

Tehoa ja yhtenäisyyttä tuottajavastuujärjestelmiin

- Harmonisoidut vähimmäisvaatimukset kaikille tuottajavastuujärjestelmille EU-maissa
- Tuottajien kustannusvastuu erilliskeräyksestä (väh. 50/ 80 %)
- Mukautetut tuottajavastuumaksut mm. tuotteiden kestävyden, korjattavuuden, uudelleenkäytettävyyden ja kierrätettävyyden mukaan
- Pakollinen tuottajavastuu kaikille pakkauksille; 1 miljoonan euron liikevaihtorajan poistaminen?

Suomessa pakkaukset, paperi, ajoneuvon renkaat, sähkölaitteet, paristot ja akut, ajoneuvot

Elintarvikejätteen (ruokajätteen) määrän vähentäminen ja seuranta

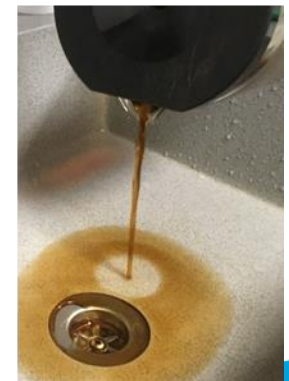

Määrän vähentäminen alkutuotannossa, teollisuudessa, kaupoissa, ravintoloissa, kotitalouksissa

Elintarvikkeiden lahjoittaminen ja uudelleenjakelu ensisijaisesti ihmisravinnoksi

Elintarvikejätteen määrän mittaaminen/arviointi em. toimialoilta ja raportointi komissiolle vuosittain

Seurantajärjestelmää kehitetään Suomessa (ministeriöt, LUKE, elintarvikealan järjestöt)

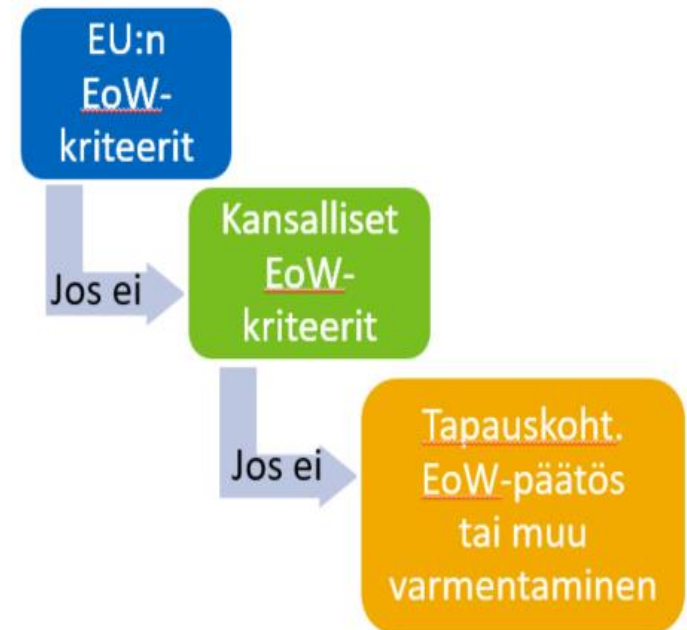
Jätteen ja tuotteen rajanvedon sujuvoittaminen

Jäsenvaltion tehtävänä varmistaa, että

- kriteerit täyttävät materiaalit määritellään sivutuotteeksi/ lakanneen olemasta jätettä
- kriteerit täyttämättömät materiaalit ovat jätettä

Jätteen luokittelun päätyminen
(End-of-Waste)

- Materiaalin markkinoita koskevan arviointikriteerin täsmennys innovaatioiden edistämiseksi
- Tapauskohtaisen päätöksenteon menettelyjen selventäminen

Lisää ja parempaa tietoa jätteistä

Uutta tai nykyistä tarkempaa tiedonkeruuta (ja raportointi komissiolle)

- Eri toimijoiden sähköinen raportointi vaarallisista jätteistä (ja muista jätteistä) -> sähköinen siirtoasiakirja
- Pakkausten uudelleenkäyttö
- Tuotteiden uudelleenkäyttö
- Elintarvikejätteen (ruokajätteen) määrä ja käsittely
- Markkinoille saatetut voiteluöljyt ja jäteöljyt
- Yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen määrä, kierrätys, kaatopaikkakäsittely ja muu käsittely
- Tiedonkeruun laatuun panostettava; auditoinnit ym.

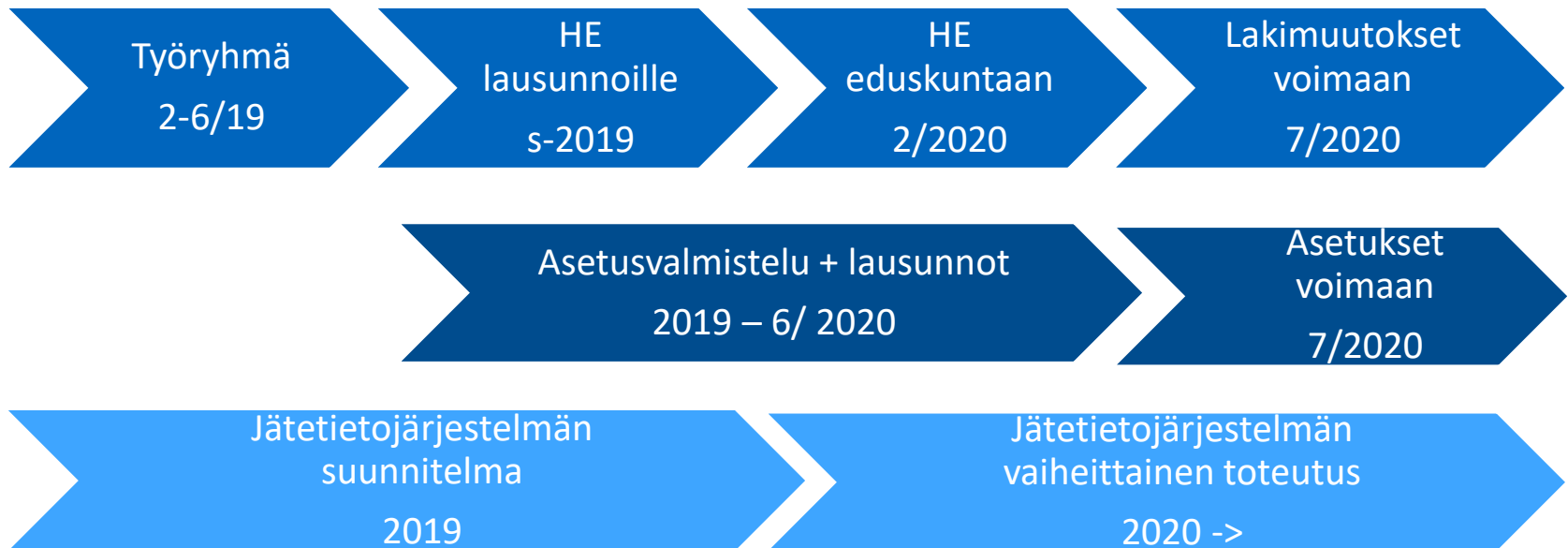
Nykyistä kattavamman ja eri tarpeita palvelevan jätetietojärjestelmän suunnittelu aloitettu; tavoitteena vaiheittainen käyttöönotto 2020 ->

Valmistelun jatkoaskeleet

- YM:n työryhmä valmistelemaan lainsäädäntömuutosten keskeiset linjaukset 15.2.-30.6.2019
  - YM (pj), TEM, MMM, STM, AVIt, ELY-keskukset, PIR-ELY, EK, Kaupan Liito, Kuluttajaliitto, MTK, KIVO, Kuntaliitto, SLL, SY, Pakkausten tuottajavastuun edustaja, Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta, YTP

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lisätietoa jätelainsäädännön uudistuksesta:

---

www.ym.fi/jatesaadospaketti